

Textilimportörerna remissvar på betänkandet Skatt på modet (SOU 2020:20)

Textilimportörerna vill inledningsvis tacka för möjligheten att lämna ett remissvar.

Textilimportörerna är en branschorganisation för alla som bedriver handel med textilier, lädervaror, kläder och skor. Våra hundra medlemsföretag är såväl detaljhandelsföretag med egen betydande import som importerande grossistföretag.

Våra medlemmar svarar för huvuddelen av importen av kläder och hemtextilier till den svenska marknaden och en betydande del av skoimporten. På motsvarande sätt är våra medlemsföretag ledande exportörer inom kläd- och skosektorn.

Föreningen har under de senaste 15 åren haft ett ökande engagemang kring miljöfrågor, särskilt frågor om kemikalier i kläder och skor. Föreningen var den första svenska branschorganisation som utarbetade listor över kemikalier som skulle fasas ut från medlemsföretagens produkter. Listan uppdateras kontinuerligt och är ett viktigt verktyg för många företag, också bland företag som inte är medlemmar i föreningen.

Sammanfattande synpunkter

Textilimportörerna ifrågasätter att denna skatt överhuvudtaget införs – en åsikt som inte på något sätt kastar en skugga över utredarnas mycket gedigna arbete. Vårt ifrågasättande bygger främst på fem skäl:

För det första behövs inga nya ekonomiska styrmedel för att minska påverkan från kemikalier i kläder och skor på människors hälsa och miljö i konsumtionsledet. Ökad konsumentmedvetenhet, medial uppmärksamhet och branschinitiativ har på ett effektivt vis lett till minskad användning av kemikalier i kläder. Den överväldigande delen av produkterna på marknaden (mer än 85 procent av kläderna enligt utredningen) innehåller inte någon av de berörda kemikalierna. En eventuell förbättring skulle alltså bli ytterst marginell, särskilt som de resterande kemikalierna väntas vara utfasade inom 5 år även om inga andra åtgärder vidtas.

För det andra kommer inte systemet som föreslås att fungera. Som utredningens tekniska experter fastslog i sitt särskilda yttrande, som vi helt ställer oss bakom, kommer varken företag eller myndigheter att kunna slå fast om skatt ska utgå eller inte. Varuområdet som omfattas av förslaget är för stort och varierat. På grund av det anges ett stort antal kemikalier som *kan* förekomma i denna stora mängd varor, men som alltså till övervägande del inte gör det. Bilagorna 1–4 har inte den precision i form av standardiserade provningar eller erkända provnings- och detektionsnivåer, som behövs för att man ska kunna slå fast om varorna innehåller beskattningsbara kemikalier eller inte.

För det tredje kommer företag i Sverige att missgynnas i förhållande till andra företag. De kostnadsökningar i form av skatt eller provningskostnader som kommer att drabba svenska företag kommer att minska deras konkurrenskraft då de tvärt mot vad utredningen tror inte kommer att kunna kompensera sig genom prisökningar. Konkurrensen från aktörer som Zalando, Amazon och Zara gör det omöjligt. Särskilt kommer förslagen att slå mot den betydande svenska exporten av kläder och skor. Utredningen konstaterar att "EU-rätten hindrar emellertid inte medlemsstaterna från att behandla sina egna produkter mindre fördelaktigt än importprodukter". För svenska aktörer skulle det innebära att återhämtningen efter de ekonomiska följderna av Covid 19-pandemin skulle försvåras ytterligare. Det utsatta läge som många aktörer befinner sig i till följd av pandemin innebär vidare sannolikt att utredningens uppskattningar av konsekvensen för företagen också av detta skäl är kraftigt underskattade.

För det fjärde underminerar förslaget REACH och strävan efter en harmonisering inom EU. Sverige ensamt har inte den tyngd som behövs för att påtvinga aktörer i tredje land en strängare kemikaliepolitik. En väsentligt effektivare metod för att minska kemikalieanvändningen i alla led, inte minst i produktionsledet, vore att verka för att skärpa REACH.

För det femte innebär en skatt som främst tar sikte på förekomsten av kemikalier i produkterna att det verkliga kemikalieproblemet i textilproduktionen – exponeringen och utsläpp i miljön i produktionsledet – förbigås.

Fel utgångspunkt

Utredningen utgår från att det återstår stora problem att lösa när det gäller kläders och skors påverkan på människors hälsa och miljön och att det främst beror på att kläder och skor innehåller en mängd skadliga kemikalier.

Det är inte sant. Den stora påverkan på miljön och människors hälsa uppstår i produktionsledet. Såväl Textilimportörerna som åtskilliga svenska företag har under lång tid arbetat med kemikaliefrågor i produktionsledet, både genom direkt påverkan av leverantörer och genom påverkan på europeisk kemikalielagstiftning. Den föreslagna skatten har ingen som helst påverkan på detta, utan tar uttryckligen endast hänsyn till funktionskemikalier.

Tvärtom är det så som också utredningen själv konstaterar, att ca 85 procent av kemikalierna som utredningen listar i sina kemikaliebilagor inte längre förekommer i skadliga mängder i kläder och skor. Utredningen arbetade med i detta sammanhang relativt utdaterade siffror och numera bör man kunna räkna med att det i själva verket handlar om att minst 90 procent av kläderna och skorna inte innehåller skadliga kemikalier.

Att då föreslå införandet av en skatt, som på sin höjd skulle resultera i att resterande mängder kemikalier skulle fasas ut fem år snabbare än om inga som helst åtgärder vidtas bör inte anses berättigat relaterat till de byråkratiska och finansiella bördor som kommer att drabba kläd- och skobranscherna om förslaget förverkligas.

Utredningen säger sig inte kunna bedöma om miljö- och hälsovinster är större än de samhällsekonomiska kostnaderna. Att utredningen inte vågar sig på denna bedömning är talande för problematiken. Skatten kommer att leda till mycket små, om ens mätbara, förbättringar av människors hälsa eller av miljön i Sverige, varför de samhällsekonomiska kostnaderna och särskilt de företagsekonomiska kostnaderna, vida kommer att överstiga skattens hälso- och miljövinster.

Svårt att fastställa om skatt ska utgå eller inte

Bortsett från de principiella invändningarna mot skatten i sig, vilket utredningen inte har haft som uppdrag att bedöma, så är utredningens svagaste punkt då den diskuterar hur formellt skattskyldiga ska påvisa att deras varor inte innehåller några beskattningsbara kemikalier. Textilimportörerna anser, till skillnad från utredarna, att testningarna kommer att innebära en stor utvidgad påfrestning på, under rådande omständigheter, mycket ansträngda företag.

Utöver den stora påfrestningen som testningarna kommer att innebära – så kommer de heller inte att fungera effektivt. Det är omöjligt av de skäl som utredningens experter anger i sitt särskilda yttrande på sidan 395, d.v.s. att de varor som omfattas av lagen inte är tillräckligt specificerade samt att varuområdet är för stort och varierat. På grund av det anges ett stort antal kemikalier som *kan* förekomma i denna stora mängd varor, men som till största del, ca 90 procent, inte gör det. Bilagorna 1–4 har inte den precision i form av standardiserade provningar eller erkända provnings- och detektionsnivåer (det går inte att avgöra om en kemikalie har tillsatts eller om det är en fråga om kontaminering) som krävs. Detta innebär att varken skattesubjekten eller Skatteverket, eller för den delen Kemikalieinspektionen, kommer att kunna avgöra om skatt ska utgå eller inte.

Utredningen antar att företagen, för att åberopa skatteundantag, huvudsakligen kommer att hänvisa till innehållsdeklarationer som följer med varorna med listor över kemikalieinnehåll eller visa intyg från leverantörer. Några sådana innehållsdeklarationer med listor över kemikalieinnehåll förekommer inte och kommer inte att förekomma eftersom den svenska efterfrågan kommer att vara för ringa för att dessa ska tas fram.

Att förlita sig på intyg eller leverantörernas egna listor utan tydlig kvalitetskontroll riskerar vidare att missgynna ärliga och gynna mindre nogräknade aktörer som saknar ingående kunskap om beredningsprocesser vid tygframställning eller materialframställning för skoproduktion och som inte verifierar sådana intyg.

Utredningens förslag till skatt på kläder och skor faller på denna punkt. Det kommer helt enkelt inte att kunna avgöras vilka varor som är beskattningsbara och inte.

Endast i fallen med ftalater, mjukgörare i gummi och plaster och PFAS, allvädersegenskaper och/eller smutsavvisning är det någorlunda precision vad avser varor och kemikalier. I dessa fall kan dessutom andra sätt än testning av kemikalieinnehåll, dokumentation i form av fakturor etc. användas för att visa icke-förekomst av kemikalierna i fråga. Vi menar att ämnena i bilaga 1–4 måste hänföras till behandling i REACH i den mån det inte redan har skett, bilaga 5 bör hänskjutas till EU:s biocidförordning. Även bilagorna 6 och 7 kan med fördel hänföras till REACH.

Skatten är handelshindrande

Utredningen antar att dess förslag är neutralt i förhållande till EU:s regler för den inre marknaden och enligt GATT 1994, artiklarna I, III och X. Utredningen bedömer att skatten inte strider mot dessa regler. Om så är fallet måste detta säkerställas genom en anmälan till EU-kommissionen liksom till WTO.

Alldeles oavsett de juridiska frågorna, som handlar om ifall Sverige har rätt att införa skatten eller ej, så innebär skatten ett handelshinder på olika plan. Utredningen föreslår ett mycket krångligt och överdrivet byråkratiskt system, med många olika typer av skattesubjekt.

I det handelspolitiska läget i världen, med den handelspolitiska konflikten mellan USA och Kina, med WTO i en existentiell kris och då Storbritannien lämnar EU, är det rimligen inte i Sveriges intresse att introducera en skatt som försvårar handel och skadar svenska företag utan mätbar miljöpåverkan. En bättre väg för ett litet handelsberoende land är att värna internationell handel och motverka inte bara formella utan också tekniska handelshinder samtidigt som vi inom EU verkar för en generellt höjd skyddsnivå genom exempelvis REACH. Detta är särskilt viktigt med tanke på behoven av ekonomisk återhämtning efter Covid-19. Konsumtionen behöver nu stimuleras, inte belastas med ytterligare hämmande skatter. Sverige måste säkra och öka exporten.

Utredningen anser inte att skatten kommer att innebära några större finansiella problem för företagen. Men de 700 arbetstillfällena som enligt utredningen beräknas försvinna – är för oss ett stort finansiellt problem som oroar oss särskilt.

Utredningen kalkylerar med att priserna kommer att behöva höjas med fyra procent, en höjning som utredningen ej anser kommer att ha en betydande påverkan för slutkonsument. Textilimportörerna och våra medlemsföretag delar inte denna slutsats. I och med den hårdnande internationella konkurrensen till följd av digitalisering och ändrade konsumtionsmönster är idag möjligheten för handlare och importörer att kompensera sig för ytterligare skatter begränsad. Stora aktörer på marknaden, som Zalando, Amazon och deras kinesiska motsvarigheter, har redan idag konkurrensfördelar genom sin storlek och kan välja att internalisera en ny skatt då endast en liten del av försäljningen sker i Sverige. Det skulle ytterligare försämra konkurrenssituationen för Sverigebaserade företag på den svenska marknaden.

För svenska exportörer är situationen än tydligare. Det kommer inte att finnas möjlighet att kompensera högre kostnader med högre priser på exportmarknaderna.

Den svenska klädimporten uppgick till 45 367 miljoner 2019, enligt SCB. Motsvarande siffra för skoimporten var för 2019 12 275 miljoner. Exporten av kläder uppgick i fjol till 20 673 miljoner (45 procent av importvärdet) och exporten av skor 4 730 miljoner (38 procent av importvärdet).

Skatten och framför allt de betydande administrativa kostnader skatten medför kommer att drabba exporten hårt, dock osäkert med hur mycket. Utredningen har inte inkluderat exporten i sina konsekvenskalkyler – vilket innebär att det inte går att fastställa huruvida

skatten i den här aspekten är bra eller dålig för Sverige. Vi och våra medlemsföretag kan dock konstatera att när exporten inkluderas i konsekvenskalkylen så kommer pendeln att slå över till minussidan.

Fungerande skatter för effektiv miljöreglering

Utredningen har studerat exempel på motsvarande skatter och har endast funnit två skatter med relevans för det slag som föreslås; den danska PVC-skatten och den svenska kemikalieskatten på elektronik. Det faktum att det finns så få svenska och internationella exempel borde stämma till eftertanke. Sannolikt har lagstiftare konstaterat att andra regleringar fungerar bättre än punktskatter på specifika kemikalier. För detta talar även att den danska PVC-skatten har avskaffats och ersatts med en annan reglering.

Den svenska kemikalieskatten på elektronik har redan visat sig ha stora negativa effekter genom snedvridning av konkurrensen till förmån för utländska företag. Det har i sin tur föranlett ytterligare utredningar för att belägga privatimport med motsvarande skatter. Den svenska skatten har också visat sig ha en obefintlig påverkan på produktutveckling. För stora producenter är den svenska marknaden för liten för att ha en styrande effekt och dessa företag kan välja att absorbera skattekostnaden istället för att substituera kemikalier.

Att notera är dock att de två skatterna kunde införas eftersom de rörde väl specificerade varugrupper med ett specificerat ämne och skatten kunde utformas med hyfsad precision. Den nu föreslagna skatten saknar dock precision och omfattar stora varugrupper med mängder av ämnen, vilket riskerar att leda till en kaotisk situation vid tillämpningen.

Den globala textilmarknaden uppgick 2019 till ca 900 miljarder dollar och har under åtskilliga år uppvisat en årlig tillväxt på mellan tre och fem procent. Som jämförelse kan nämnas att den svenska marknaden bedöms vara ca 8,5 miljarder dollar eller 0,9 procent av den globala marknaden. Den europeiska marknaden importerade 2018 kläder till ett värde av 168 miljarder euro och den inhemska tillverkningen omsatte 166 miljarder euro. Den svenska marknaden motsvarade alltså ca 6 procent av EU:s importvärde. För globala tillverkare, exportörer och handelskedjor utgör således Sverige en försvinnande liten marknad.

Även om REACH har kritiserats från olika håll, såväl för ökad byråkrati och regelkrångel, som för att inte vara tillräckligt långtgående och för långsamt, så är dess stora styrka en harmonisering av regelverket på en marknad med 450 miljoner invånare, med en textilmarknad som utgör 16 % av den globala marknaden. Därmed får skärpningar av regelverket en omfattande påverkan på både den inhemska och globala marknaden och kan verkligen driva substitution. REACH är inte heller statiskt, utan genom det ständigt pågående arbetet så utvecklas listorna över reglerade kemikalier i bilagorna till REACH. Exempelvis så träder nya strängare gränsvärden för 33 kemikalier i kraft i november 2020. Bland kemikalierna återfinns såväl funktionskemikalier som, till skillnad från den föreslagna svenska beskattningen, rester av processkemikalier. Därmed påverkar REACH även användningen av kemikalier i produktionsledet.

En svensk kemikalieskatt innebär en avvikelse från den EU-gemensamma kemikaliepolitiken. Problemet är att isolerad svensk kemikaliepolitik inte över huvud taget påverkar

utvecklingen i världen. Svenska företag är, med något enstaka undantag, för små för att deras krav, även om de beror på lagstiftning i Sverige, ska få genomslag bland leverantörer. Det finns många exempel på att leverantörer tackar nej till svenska företag hellre än att anpassa sig. EU är däremot en tillräckligt stor enhet för att få miljöregler att slå igenom. Endast hälso-och miljöregler på EU-nivå kan leda till förverkligande av målet giftfri miljö i Sverige.

För en liten handelsberoende ekonomi är stabila regler för handel och en ökande harmonisering avgörande för framgång. I kombination med att den svenska marknaden är för liten för att själv driva substitution talar detta starkt för att Sveriges strategi för att minska förekomsten av kemikalier i textilier och skor bör bygga på att fortsätta stärka REACH genom arbete inom EU och i samverkan med branschen, snarare än att bidra till att underminera REACH genom särregleringar, även i de fall detta formellt är tillåtet enligt regelverket. Även om ambitionen är att vara ett föredöme inom miljöområdet, så är risken uppenbar att Sverige istället bidrar till att skapa nya prejudikat för tekniska handelshinder som också kan användas av andra länder.

En orsak till att svenska aktörer, däribland myndigheter, ofta menar att regleringen av ämnen genom REACH är otillräcklig och att omställningen av marknaden sker för långsamt är att man fokuserar på uttryckliga regleringar i REACH och dess bilagor. Inom företagen har man å andra sidan ofta svårt att förstå varför myndigheter arbetar med frågeställningar som var aktuella i respektive bransch för åtskilliga år sedan. En viktig orsak till detta är att företagen i sin planering styrs av kandidatlistan i REACH och vilka ämnen man förväntar sig ska dyka upp på kandidatlistan.

För företagen spelar också konsumenters efterfrågan en stor roll i besluten att fasa ut kemikalier. Klädindustrin globalt har under många år sett en ökande efterfrågan på hållbara textilier i alla led, från frånvaron av skadliga ämnen i kläderna till en socialt och ekologiskt hållbar produktion. Även om mycket återstår, så betraktar företag idag hållbarhetsfrågor som affärskritiska. Enligt konsultfirman McKinsey har konsumenters attityder och beteende dessutom påverkats av den pågående pandemin och efterfrågan på hållbara produkter har ökat.

Kommer skatten att fungera tekniskt?

Som vi konstaterat föreslår utredningen en helt oprövad skattekonstruktion där även utländska företag ska beskattas. Vid beskattning av flamskyddsmedel i elektronik avstod man från det. Det är i och för sig välkommet att utredningen inser att en skatt på endast Sverigebaserade aktörer skulle leda till kraftiga snedvridningar av konkurrensen till de svenska företagens nackdel. Utredningen ser dock inga praktiska problem med genomförandet. Det är sannolikt en underskattning. Utredningen föreslår en mycket krånglig skatt med ett stort antal skattesubjekt. Inte minst enskilda konsumenter kommer att ha svårt att förutse konsekvenserna av privatimport och sannolikt kommer krav på att betala miljöskatter via tullen att leda till omfattande kritik.

Även för företagen underskattas kostnader och problem. Inte minst menar många företag att provtagning i sig kommer att vara problematiskt på grund av bristande dokumentation som nämnts tidigare. För att kunna utnyttja avdraget kommer företag att tvingas genomföra egen provtagning och betala provningskostnader för att kunna styrka avdragsrätten.

Att utredningen dock själv inser att det finns betydande administrativa problem med skatterna indikeras av att utredningen föreslår ett tröskelvärde om 100 000 kronor för att skattemyndigheten ska ha en chans att över huvud taget administrera skatten.

Textilimportörerna anser att tröskelvärdet ska vara ett och detsamma för alla aktörer. Det har liten betydelse för medlemsföretagen i Textilimportörerna men sannolikt väsentligt större betydelse för de företag som syr kläder och tillverkar skor i mycket liten skala i Sverige.

Substituerbarhet

Utredningen behandlar i avsnitten sex och sju farliga kemikalier. För vissa av de kemikalier som utredningen räknar upp i ämnesbilagorna är det fortfarande svårt att få fram bra alternativ. Med hänsyn till detta är det viktigt att förslagen i utredningen utformas för att uppmuntra till substitution. Vi vill här framhålla vad experterna framhåller i sitt särskilda yttrande om substitution: "En avgränsad skatt, som exempelvis kan utgå från specifikt tillsatta funktionskemikalier, skulle ge en skattekonstruktion med bättre träffsäkerhet och skulle bli mer substitutionsdrivande jämfört med en skatt som träffar alla kläder och skor".

Principer för skatt m.m.

I avsnitt 4.2 sid 75 i utredningen redogörs för "Riktlinjer för skattepolitiken". Det kan ifrågasättas om utredningens förslag verkligen är i enlighet med flera av dessa krav, exempelvis:

- Medborgarna och företagen ska ha ett högt förtroende för skattesystemet. Som framgått ovan, så riskerar beskattning av enskildas import att minska legitimiteten.
- Regelverket ska vara möjligt att förstå och inte leda till onödigt stora administrativa kostnader. Komplexiteten i den stora mängden substanser och kraven på att företagen ska belägga frånvaron av dessa kemikalier trots avsaknad av dokumentation kommer att driva kostnader i företagen.
- Åtgärder för att bekämpa skattebrott, skattefusk och skatteundandraganden. Möjligheten för företag att förlita sig på intyg från producenter inbjuder mindre nogräknade importörer att inte närmare undersöka validiteten i sådana intyganden, vilket missgynnar dem som försöker göra rätt.

När fri rörlighet för varor inom EU diskuteras på sid. 80 konstateras att "EU-rätten hindrar emellertid inte medlemsstaterna från att behandla sina egna produkter mindre fördelaktigt än importprodukter" – vilket enligt Textilimportörerna är precis vad följderna de facto blir om utredningens förslag förverkligas.

Utredningens påstående att företagen utan vidare kan vidareföra skatten eller provningskostnaderna för att bevisa att man ska slippa skatten är inte riktigt. Svenska

företag med verksamhet i Sverige kan i vilket fall som helst inte vidareföra sina ökade kostnader till sina exportmarknader.

Att missgynna svenska exportföretag – och Textilimportörernas medlemsföretag är mycket stora klädexportörer – i svensk lagstiftning och skattelagstiftning har varit främmande för svensk förvaltning. Så måste det rimligtvis vara även i framtiden.

På sid 81 noteras att ”Proportionalitetsprincipen innebär att åtgärden måste vara nödvändig, för att uppnå det angivna syftet och att syftet inte kan uppnås med mindre omfattande restriktionen.” Förslagen strider mot proportionalitetsprincipen eftersom utfasningen av skadliga kemikalier endast skyndar på utfasningen med fem år även om inget annat görs. Det framhålls i utredningen flera gånger och så vitt vi förstår är det bara direktiven till utredningen som därmed hindrar utredningen att dra samma slutsats som i den tidigare Kemikalieutredningens betänkande (SOU 2015:30) och inte lägga fram förslag om kemikalieskatt på kläder med hänvisning till ”att kanske minst 90 procent av alla kläder inte innehåller farliga kemikalier”.

En skatt på kemikalier kan behöva anmälas till EU-kommissionen konstaterar utredningen. Vidare konstaterar utredningen att anmälan behöver göras till EU av tekniska regler enligt EU:s regler om statligt stöd till företag. Textilimportörerna förutsätter att dessa anmälningar sker.

Ikraftträdande och övergångstid

På sid 95 ff. redogör utredningen för att ett 30-tal CMR-ämnen kommer att begränsas i EU från i år. I det fallet har industrin fått två år att anpassa sig till de nya reglerna som ska gälla från 1 november.

Textilimportörerna menar att även den föreslagna skatten kräver två års förberedelsetid. Utredningen har tagit för lätt på branschens framförhållning vid orderläggning och säsonger. Utredningen har inte tagit någon som helst hänsyn till företagets behov av framförhållning vare sig i förhållande till leverantörer, provningsorganisationer eller intern anpassning i företagen. Två års övergångstid är rimlig liksom i fallet med nya kemikalierregler inom EU.

Skatteverket och Kemikalieinspektionen har fått i uppdrag att utvärdera den svenska elektronikskatten. Uppdraget ska redovisas 1 oktober 2020. De ska utvärdera de samhällsekonomiska effekterna, måluppfyllelsen, skattens effektivitet samt hur de skattskyldiga upplever den administrativa bördan. Textilimportörerna menar att utvärderingen av kemikalieskatten på elektronik måste beaktas i ett kommande beslut om en kemikalieskatt på textilier.

Undantag för varor

Utredningen föreslår till att börja med att skyddskläder ska undantas från skatten med motiveringen att kemikalieinnehåll regleras på annat sätt i dessa fall. I den kommande EU-

förordningen ingår inte äkta päls, skinn och läder eftersom de normalt innehåller andra slags ämnen än de som finns i textilmaterial. Eftersom päls inte är av textil och bereds och behandlas med andra metoder än textilier, och med hänsyn till detta, inte ingår i den nya EU-förordningen bör även päls undantas. Begagnade kläder ska också undantas enligt utredningen. Även import av begagnade kläder bör undantas. Då syftet med utredningen är att öka möjligheterna för cirkulär ekonomi måste rimligen försäljningen av begagnade varor, som just är ett exempel på cirkularitet, underlättas.

Avdragsrätten

Om varorna inte innehåller några av de listade kemikalierna så får den skattskyldige dra av 95 procent av skatten. Om varorna inte innehåller ftalater respektive högfluorerade ämnen så får avdrag i dessa fall göras med 100 procent.

Med tanke på att det är inte är någon principiell skillnad mellan skatten enligt bilagorna 1–4 och beskattningen av ftalater och PFAS samt med tanke på företagens administrativa börda finns inga skäl att ha olika nivåer på avdragsmöjligheterna.

Argumenten för avdrag med 100 procent är goda och Textilimportörerna menar därför att skatteavdrag ska vara 100 procent för alla produkter som inte innehåller de listade kemikalierna. Argumentet för att endast 95 procent av skatten ska kunna dras av är svagt. Utredningen hänvisar till användningen av processkemikalier och att det kan finnas rester av dessa kvar i kläderna, varför en skatt bör tas ut på alla produkter. Det innebär att de fem procenten av skatten blir en rent fiskal skatt, då den tas ut oavsett vilka åtgärder som en producent eller importör vidtar och därmed helt saknar de miljöstyrande effekter som skatten syftar till.

Beskattning utifrån varornas vikt

Textilimportörerna har inget att anföra avseende detta.

Undantag kemikalier

Textilimportörerna konstaterar att det inte finns flamskyddsmedel i några kläder och skor (utom möjligen i skyddsskor och kläder som inte omfattas av skatten) och att flamskyddsmedel därför bör strykas från listan över kemikalier.

De skattskyldiga

För importörer finns i princip inga oklarheter om att de är skattskyldiga. Företagen är vana vid att få leveranser från EU och att importera och betala tull för varor från resten av världen.

För övriga kategorierna skattskyldiga förutser vi dock stora problem både för aktörerna och myndigheterna.

Importörer kan av finansiella skäl få behov av att skaffa tullager, vilket är kostsamt. Utredningen har inte berört denna punkt och underskattar därmed företagens kostnader och byråkratiska börda.

Varuvärdets beräkning

Utredningen menar att fraktkostnader inte ska ingå i tröskelvärdet.

Textilimportörerna tar för givet att varuvärdet beräknas på samma sätt för alla skattskyldiga. Det innebär att detta ska omfatta CIF (kostnad för varorna, försäkring och frakt) och beräknas på samma sätt som tullvärde. Det innebär också att vi anser att all omsättning ska minskas för alla aktörer d.v.s. att tröskelvärdet blir det samma över lag.

Avfallsförbränning

Textilimportörerna anser, liksom experterna i deras särskilda yttrande, att undantag ska göras för avfallsförbränning. En vara som exempelvis innehåller koncentrationer av ett beskattningsbart ämne överstigande gränsvärdet enligt REACH bör destrueras. Om undantag från den föreslagna skatten inte görs finns risken att företag i stället för att bränna den otjänliga varan exporterar den för att slippa kemikalieskatten för att undvika dubbelbeskattning med avfallsförbränningskatten.

Redesignade varor

Textilimportörerna avstyrker förslaget om att redesignade varor ska beskattas. Det uppmuntrar inte cirkulär ekonomi. Vi förordar skattefrihet för redesign eftersom det stöder cirkulär ekonomi. En omgjord vara kan förekomma i få exemplar, kanske endast ett. Det omöjliggör för producenter att visa att den inte innehåller beskattningsbara kemikalier då kemikalieprovningarna är förstörande.

Varuprover

Utredningen diskuterar frågan om ersättning till den skattskyldige i fall skattemyndigheten beslutar göra en testning av varan. Ersättning bör utgå vid förstörande provning.

Utredningen har däremot förbiset varuprover som importörer importerar i stort antal för stora belopp. Det är designprover, provplagg, försäljningsprover och produktionsprover. De varuprover som är befriande från tull måste givetvis undantas från skatten.

Provningskostnader

Utredningen uppskattar att företagens kostnader för att testa produkter kommer att uppgå till 60 miljoner kronor om året. Det anser utredningen är en liten utgift för företagen i och med att avdragen för de skattskyldiga väntas uppgå till över fem miljarder kronor om året. Kostnaderna slår emellertid ojämnt och drabbar mindre aktörer oproportionerligt hårt, då kostnaden för provtagning är densamma för en mycket liten serie som för väldigt stora serier. Det innebär att provtagningskostnaden som måste övervältras på konsumenterna blir mycket stor för exempelvis mindre svenska designers.

Därtill menar Textilimportörerna att utredningen kraftigt har underskattat provningskostnaderna.

Språk

Utredningen framhåller att alla som kan beröras av skatten, även utländska företag, ska få kännedom om skatten och hur den fungerar. Textilimportörerna instämmer och vi tror att det är mycket viktigt att auktoritativ, fullödlig information om skatten från den svenska regeringen ges för att importörer och andra skattesubjekt ska kunna förklara för sin leverantörer vad som erfordras för att deras produktion ska kunna säljas i Sverige.

Textilimportörerna har gått igenom importstatistiken för skor (KN 6401–6405) och listar här de språk som information behövs på till leverantörerna: danska, finska, franska, italienska, holländska/flamländska, polska, portugisiska, spanska, engelska, tjeckiska, tyska, indonesiska, kambodjanska, kinesiska och vietnamesiska. Länderna i fråga är de som svarar för relevanta mängder av den svenska skoimporten.

De språk som det behövs information på till de länder som vardera svarar för mer än en halv procent av klädimporten (kap. 61–62 i tulltaxan) är danska, estniska, finska, franska, italienska, lettiska, litauiska, holländska/flamländska, polska, portugisiska, rumänska, spanska, engelska, tjeckiska, tyska, norska, bengali, indonesiska, laotiska, burmesiska, de viktigaste språken i Pakistan, singalesiska, turkiska och vietnamesiska.

Producentansvar

För närvarande arbetar en statlig utredning med frågan om textilbranschens producentansvar. Textilimportörerna anser att det är en central fråga, som sakligt sett är mycket större än frågan om kemikalieskatter. Ifråga om producentansvar menar Textilimportörerna att staten bör söka samarbete med branschen istället för att orsaka konfrontation genom införandet av den föreslagna kemikalieskatten. Som bransch välkomnar vi en dialog om utvecklingen mot mer hållbara kläder och skor samt mot en cirkulär ekonomi. Branscherna har, som utredningen konstaterar, levt upp till de målsättningar för branscherna som regeringen rimligen kan ha. Över 90 procent av varorna innehåller inga farliga kemikalier, konsumenter blir inte sjuka av kemikalier i kläder och skor och detsamma gäller för miljön i kemikalieavseende.

Övrigt

Textilimport har sedan lång tid försvårats både i Sverige och EU av olika skäl. Branschen har tvingats leva med kvantitativa importrestriktioner och tullarna är fortfarande tre gånger så höga som de genomsnittliga industrivarutullarna, för vissa typer av skor 16 procent. Branschen är fortsatt överreglerad, exempelvis genom den geografiska ursprungsmärkningen och EU-regleringen om fiberslag.

Textilimportörerna efterlyser ett nytt förhållningssätt och en gemensam ambition att öka den svenska hållbara konsumtionen och exporten av hållbara kläder av skor. Det skulle gynna svenska företag, svenska konsumenter och svensk ekonomi. Som bransch skulle vi välkomna en fördjupad dialog om hållbart svenskt mode.

Textilimportörerna

Åke Weyler, styrelseordförande

Louise Winter, kanslichef